

Valaldurin

ÓSAMSVAR MIL STATUS OG ÁBY

- Um tú hevur leiklutin sum ein vaksin persónur í samfelagnum, og harvið á mangan hátt hevur sama status sum ein vaksin myndigur persónur, hví skal man so ikki eisini sleppa at hava ávirkan tá val er? Tann spurningin setir Firouz Gaini, lektari á Fróðskaparsetur Føroyar og ph.d. í antropologi og samfelagsvísindum, í samband við kjakið um valaldur.

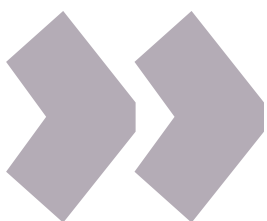
val er, spyr lektarin á Fróðskaparsetrinum.

Ein søgulig menning

Tað eru 35 ár síðan, at valaldurin seinast bleiv broyttur í Føroyum, men tað er langt frá einastu ferð, at hann er vorðin broyttur. Síðan lögtingið bleiv endurreist miðskeiðis í 19. øld er valaldurin broyttur fyra ferðir. Sostatt er tað einki óvanligt, um man nú valdi at broyta hann aftur, vísir Firouz Gaini á.

- Í mun til búning og politiskan áhuga er kanska ringt at siga hvar skeringarmarkið er, men man skal ikki so øgiliga nógv ár aftur í tíðina, tá man helt at tey sum vóru 25 ár als ikki vóru egnað at luttaka í fólkaræðinum. Og um man fer upp aftur longur aftur, so vórðu kvinnur útiðystar frá veljarafjældini, vísir hann á og heldur fram.

- Tað markið hevur flutt seg nógv ígjøgnum 20. øld og var tað fyrst í 1984, at valaldurin bleiv 18 ár. Tað vil siga, at man hevur havt eina søguliga menning og broyting í valaldrinum. Hetta vísir onkursvegna, at samanhagurin broytist, samfelagið broytist og virðini ella sjónarmiðini, um hvat er tann rætti valaldurin, broytast.

- Tað eru fleiri góðar grundgevingar fyri at lækka valaldurin. At tað ikki er hent, og kanska ikki fer at henda í nærmastu framtíð, er lutvíst vegna

vanahugsan og óttan fyri at broyta nakað, ið ikki er broytt í Danmark

HALLUR AV RANA

HALLUR@SOSIALURIN.FO

Tað er vanahugsan og óttin eru millum hævudsorsøkirnar til, at valaldurin í Føroyum ikki er broyttur síðstu 35 árin. Tað metir Firouz Gaini, lektari á Fróðskaparsetur Føroyar og ph.d. í antropologi og samfelagsvísindum.

- Tað eru fleiri góðar grundgevingar fyri at lækka valaldurin. At tað ikki er hent, og kanska ikki fer at henda í nærmastu framtíð, er lutvíst vegna vanahugsan og óttan fyri at broyta nakað, ið ikki er broytt í Danmark, sigur lektarin, tá hann verður spurdur um hetta.

Eftir hansara tykki hava føroyingar eina søgu við at bíða eftir, at broytingar verða framdar í Danmark, áðrenn man tekur støðu til somu mál í Føroyum. Tí er

kanska ikki so óhugsandi heldur, at valaldurin fyrr ella seinni verður broyttur, tí hetta er eitt mál, ið javnan verður viðgjørt í Danmark av politiskum flokkum og ungdómsfelagsskapum, ið ynskja at lækka valaldurin til fólkatingsval.

Í Danmark bleiv valaldurin lækkaður til 18 ár í 1978, meðan sama broyting bleiv samtykt í Føroyum seks ár seinni. Síðan tá hevur eingin broyting verið í valaldrinum í hesum londum, men aðrastaðni hevur man royndir við at loyva 16 ára og 17 ára gomlum at velja.

- Um hugt verður út í heim, so eru tað fleiri lond, ið loyva 16 ella 17 ára gomlum at atkvøða. Í Evropa eru tað eisini lond, ið hava gjørt onkrar broytingar í valaldrinum, meðan man í Norðurlondum hevur Svøríki og Norra, ið hava roynt at loyvt ungum at atkvøða til kommunuval í útvaldum komm-

unum, sigur lektarin í antropologi og samfelagsvísindum.

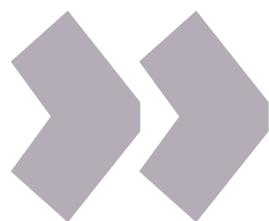
Vaksin men tó

Og um hugt verður eftir hvat vit sum samfelag krevja av ungum í dag, so er tað ikki so órímligt, at ung fáa rættin at gera sína ávirkan galdandi, tí í stóran mun hava tey

gávum, skyldum og leiklutinum hjá ungum í samfelagnum í dag, so kanst tú longu, tá tú ert millum 16 og 18 ár vera í arbeiði og gjalda skatt. Harumframt hevur tú ymisk rættindi í mun til sosial- og familjuviðurskipti, meðan lógaldurin eisini er undir 18 ár. Sostatt verður hesin aldursbólkurin sambært ymiskum lögfrøðiligum, sosialum og samfelagsligum viðurskiptum settur at hava somu støðu og rættindi sum vaksin, sigur hann.

Tá man sostatt hevur eina støðu, har tey ungu stórt sæð verða viðfarin sum vaksin í mun til skyldur og rættindi, so reisir spurningurin seg um hví ávirkan ikki skal fylgja tí.

- Um tú hevur leiklutin sum ein vaksin persónur í samfelagnum, og harvið á mangan hátt hevur

- Sostatt verður hesin aldursbólkurin sambært ymiskum lögfrøðiligum, sosialum og samfelagsligum viðurskiptum settur at hava somu

støðu og rættindi sum vaksin

somu skyldur og uppgávur sum vaksin, metir Firouz Gaini.

- Um hugt verður eftir upp-

sama status sum ein vaksin myndigur persónur, hví skal man so ikki eisini sleppa at hava ávirkan tá

Hugsa øðrvísi

Eitt sjónarmið, sum Firouz Gaini hevur trupult við at skilja er, at